

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Neprankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtrek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list a članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, dveke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3712

Za reorganizacijo prosvetne uprave.

Kakor je znano, pripravlja naša vlada reorganizacijo vse državne uprave. Pobudo za to je dal sam gospod ministrski predsednik. Po glasovih v dnevnem časopisju sodeč, se bo o tem temeljito razpravljalo že na jesenskem zasedanju državne skupščine, katera bo skličana v kratkem. V glavnem gre za to, da se vsa uprava postavi na nove temelje, ki bodo omogočili decentralizacijo sedanje centralistične urejene in ravno vsled tega počasne, okorne in tudi drage uprave. S pravilno reorganizacijo naj bi uprava pridobila na ekspektivnosti in se obenem približala ljudstvu, državljanom, katerim je prav za prav namenjena.

To namero vladajočih krogov moremo le toplo pozdravljati. Sedanji sistem je namreč tako kompliciran, počasen in vsled tega tudi drag, da nikakor ni prikladen za sedanji hitri tempo vsega javnega življenja. Ako se vreden in dober državni uradnik težko spozna, da brezhibno posluje, je vse težje to za navadnega državljanca, ki nima vpogleda v upravno poslovanje.

Vsled nepoznanja razmer in predpisov je ljudstvo dostikrat mnenja, da ga nalašč šikanirajo ter mu povzročajo nepotrebna pota in stroške. Navaden človek pa prenese to mržnjo od uprave na državo samo, ker sta mu oba pojma identična. Ako se torej izvrši dobra reorganizacija sedanje državne uprave, bo s tem odstranjen velik vzrok nezadovoljstva in bo v tem oziru prenehalo ono mučno zabavljanje, katerega lahko slišimo vsak dan, kar je posebno mučno. Marsikateri učitelj se trudi, da pojasni ljudem vse težkoče, ki se pojavljajo in poskuša potolažiti nevoljo.

Naše dnevno časopisje je o teh vprašanjih sicer že nekaj razpravljalo. Umestno in potrebno pa bi bilo več pri tako važnem vprašanju, ki se tiče nas vseh. Zakaj več glav — več misli, več oči — več vidu. Tudi se mi ne zdi prav, da v tem oziru molčimo tako trdovratno mi vsi, ki smo podrejeni prosvetni upravi. Zakaj, če se izvrši reorganizacija vse državne uprave, se bo ta reorganizacija prav gotovo dotaknila tudi našega šolstva in vseh onih, ki so z njim vsaj v neposredni zvezi. In naša želja je, da bi bila ta preosnova prav temeljita in seveda kolikor možno enostavna in dobra. Nobena panoga javnih institucij naj bi ne bila ovirana v svojem normalnem in naravnem razvoju po upravnem sistemu. Zakaj upravni sistem se mora prilagoditi potrebam ljudstva in njegovih ustanov.

Preozek je okvir tega članka, da bi se spuščal v podrobnosti. Zato se omejim za danes samo na nekatere glavne zadeve, ki so neobhodno potrebne reorganizacije.

Upravno poslovanje je oteženo s tem, ker je premalo enostavno in to je menda nje-

gova glavna hiba. Pri nas n. pr. ne zadostuje, če izjavi upravitelj kot upravni starešina s svojim podpisom in uradnim žigom o kaki učni osebi zadevo, da je taka in taka. Pa če prav to potrjuje uradno sreski in banovinski šol. nadzornik. Pri nas je veljaven edino in samo dokument. Pa ne samo dokument, ampak po vrhu mora biti še cela kopica pravilno overovljenih prepisov. Zakaj, čeprav so prepisi uradno ali pa sodno overovljeni, kljub temu mora biti zraven še original.

Druga velika hiba je v tem, da skoro že o vsaki, često tudi majhni in malenkostni zadevi odloča vrhovna instanca, t. j. ministrstvo, dasi bi take zadeve ne samo hitreje, ampak tudi boljše zamogle rešiti nižje instance, katerim so znane razmere in prilike, za katere je potrebna odločitev.

Pri reorganizaciji in decentralizaciji prosvetne uprave bo na vsak način potreba stremeti za tem, da bodo imele nižje instance nekaj več oblasti. Naši sreski šol. nadzorniki so pod sedanjim upravnim sistemom postali pisarniški organi, ki nimajo pri upravljanju šol svojega področja dovoljnega delokroga, dasi najbolj poznajo prilike in razmere v svojem okolišu. Radi tega se često dogajajo napake v upravi. Na ta način pride na posameznih šolah do nastavitve nadstevnih učnih oseb, med tem ko na drugih šolah primanjkuje često prav občutno in za dolgo dobo učiteljstva.

Mnogo neprimlik pa tudi nejasnosti v upravi pa tiči v tem, da še do danes nimamo pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Tako si razne oblasti tolmačijo določbe zakona po svoje in pri tem je čisto lahko mogoče, da ga interpretirajo v napačnem smislu. S tem pa trpi enotnost, katero hoče uveljaviti zakon in za katero stremijo oblasti in bi bila ljuba tudi nam. Tako pa tavamo vsi v neki upravni negotovosti od danes do jutri in često ne vemo, pri čem smo. Pri tem pa često izpubljamo izpred oči glavne cilje in glavno delo šole ter pravi in jasni pregled resničnega stanja kljub nebroju raznih statistik.

Statistike so poglavje, o katerem bi bilo treba še posebej razpravljati. Zdi se mi, da so nam vse te statistike zameglile pogled in da smo ravno vsled statistik izgubili resnično in pravo evidenco, katero smo hoteli doseči z njimi.

Za danes naj te misli zadostujejo.

Glavno je, da se je to velevažno vprašanje vendar že enkrat načelo in se na njem tudi resnično dela. Sedaj imamo vsaj upanje, da končno vendar le pridemo na enostavnejši in našim razmeram primernejši upravni sistem, kateri naj bi bil državi v blagoslov, njenim organom in veselje, državljanom pa v korist. —ski.

Še h kritiki.

Naročniki Mladinske matice niso samo učenci nižjih razredov ljudskih šol, ampak so tudi učenci meščanskih in nižjih razredov srednjih šol. Matica mora nuditi vsem nekaj. Tudi starejšim učencem. In Kresnice so namenjene predvsem tem.

Odprite katerokoli šolsko berilo in nalezite na Prešerna, Aškercu, Gregorčiču. So to mladinski pesniki? Ne! Vendar jih mora mladina poznati. Pa zakaj ne bi smeli otrokom pokazati tudi največjih naših živečih umetnikov, n. pr. Zupančiča, Vl. Levstika, Preglja, Finžgarja, Bevka in druge, čeprav niso izključno mladinski pesniki in pisatelji?

O saj priznamo? Mladinska matica si prizadeva celotno, da bi ti mojstri naše besede čim več govorili naši mladini. Krik in vik vsled tega? Razumeti ta krik ni težko, le opravičiti se ne da.

»Kresnice« so po obsegu drobna knjižica. In ker smo imeli preveč rokopisov, je sklenil odbor Mladinske matice, naj bodo zastopani predvsem avtorji, ki so že izdali kakšno knjižico in so obenem tudi kdaj pisali za mladino v »Našem rodu«. Tega se je urednik natančno držal. Vsi avtorji, zastopani v »Kresnicah«, so že izdali samostojne zbirke in vsi so tudi pisali za mladino. Urednik ni napravil niti najmanjše izjeme, čeprav je moral zato odkloniti prispevke nekaterih svojih najljubših sotrudnikov. Tudi avtorji zbirke niso vsi zastopani, niso mogli priti vsi v »Kresnice«. Tu je zbral Ribičič pač po svojem okusu in brez dvoma, da je ta drugačen kot Zupančev in Vandotov.

Da so izostala nekatera znana imena naših pisateljev, je žal tudi uredniku. Ali do teh ni bilo mogoče priti, ker nam niso bili znani njihovi naslovi, ali pa so odšli baš tiste dni (n. pr. Gruden) na zborovanje Penklubov na sever.

Sramota, da sta izostala Gangl in Slapšak, ne zadene urednika. Oba sta bila vabljenaa, a se nista mogla odzvati zaradi prevelikih zaposlenosti. Sploh pa je Slapšak — podpredsednik Mladinske matice in obenem član literarnega odseka, kjer aktivno sodeluje pri ocenjevanju rokopisov. Vsako cikanje torej na kakšno zastopanje je tu naravnost smešno. Človeku, ki šteje vrednost pisatelja menda po kilogramih pisanih rokopisov, je pač težko, dopovedati, da lahko piše tudi Mrzel za mladino, da je napisal celotno »modernd« Jarc nekaj prav lepih mladinskih pesmi, da je Pahor urejeval nekaj let »Novi rod«, ki je bil najboljši mladinski list, in je tudi sam prav pridno v njem sodeloval, da je napisal Klopčič mnogo mladinskih pesmi posebno za ameriške mladinske revije in da je dala tudi Kmetova mladini že marsikateri literarni biser. In prav tiste dni, ko je izšla ona slavna kritika, ki odreka Kmetovi sposobnost, da piše lahko za mladino, je sprejel »Vrtčev« urednik neko njeno daljšo stvar, ki bo izhajala v letošnjem letniku. Lep dokaz, kako malo dajo celotno pri »Vrtcu« na Vandotovo kritiko v »Slovenec«!

Tudi o kakem zastopavanju Neprimorcev na račun Primorcev — o katerem namiguje Zupanc — ni govora. Njegove trditve ne drže. Od 88 strani, ki jih imajo »Kresnice«, je odmerjenih Primorcem 23. To je pa komaj dobra četrtina. Od 24tih avtorjev je 7 Primorcev. Pa če bi jih bilo tudi 8? Kaj bi se svet radi tega podrl?! Mar so Primorci go-bavci, ki bi jih bilo treba izločiti iz človeške družbe? Taka namigavanja ne delajo baš časti, pa naj bo kdorkoli. In takih namigavanj ni malo, posebno Vandotova ocena je natrpna z njimi.

Kako naj bo prepričan še kdo o Vandotovi dobrohotnosti, ko namiguje na pohujšljivost in na revolucionarnost prispevkov v »Kresnicah«? Kako naj veruje kdo v kritiko-vo treznost, ko pravi o prispevkih, da so pretežki in takoj za tem, da so preplitki! Kdo naj veruje in v kritiko-vo doslednost, ko trdi, da je Rehar izrazil mladinski književnik, ki bi ga ne smeli prezreti, in istočasno piše, da

sta obe njegovi knjigi, ki jih je izdala Mladinska matica, slabi! Kdo naj zaupa še kritikovi logiki, ki se takole izraža: niti ena knjiga Mladinske matice ni nadpovprečna, če izzamemo dve! Kdo naj dá še kaj na recenzentovo trditev, ko ti zanikuje Zupančiča, Preglja, Lovrenčiča itd. in ti daje za vzgled Volca, Perka in druge. Kdo naj vidi slednjič še kaj resnosti v kritiki, ki pravi o Kunčiču,

Winklerju in Jezernikovi, da so najboljši, kar jih premore moderna (torej ne samo naša, ampak svetovna!) mladinska literatura! Kunčiča, Jezernikovo in Winklerja ne podcenjujemo, če se ne motimo, smo bili celotno prvimi, ki smo Winklerja uvedli v mladinsko literaturo, vendar pa smo uverjeni, da se tej drzni Vandotovi sodbi celotna trojica sama smeje prav od srca.

Šolska organizacija in administracija.

(F. Kadunec — Maribor.)

Učiteljski pripravniki morajo opraviti pri praktičnem učiteljskem izpitu tudi izpit iz šolske organizacije in administracije. Ker je potrebno, da so o gradivu tega izpita informirani, sem napisal naslednje vrstice: mnogokrat sem namreč slišal dosedaj na teh izpitih od kandidatov pritožbo, češ da niso bili o celi stvari obveščeni.

V petem letniku sedanjih učiteljskih šol je določena za administracijo tedensko samo ena učna ura. Vsled praznikov in počitnic moremo računati, da imamo za ta predmet v enem šolskem letu okoli 30 učnih ur na razpolaganje; to ni mnogo, ali ako je nastavnik praktičen človek, more tudi v tem času doseči lepe uspehe.

Cilj, ki ga zasledujemo pri poučevanju šolske organizacije in administracije, je, da učenci spoznajo v glavnih temeljih našo šolsko in prosvetno organizacijo, da se osposobe, da morejo in znajo samostojno opravljati in voditi uradno šolsko korespondenco, formulacije in knjige, ki so predpisane za šolo, in da morejo biti sploh zanesljivi in točni upravitelji naših narodnih šol.

Učiteljski kandidati in pripravniki se morajo seznaniti z organizacijo narodnih, srednjih in strokovnih šol, univerz, privatnih šol in zavodov drugih kulturnih institucij in društev. Znana jim mora biti organizacija spec. zavodov in šol za duševno in telesno abnormalno razvito dečo, manjšinskih šol in institucija zadužbin.

Samo ob sebi se razume, da morajo poznati organizacijo ministrstva prosvete, prosvetnega oddelka pri banovinah, sreza, občine, krajevnega šol. odbora itd. Dobro in točno pa mora poznati določbe zakona o narodnih šolah, njegovo praktično upravljanje in druge zakone in navedbe, ki se tičejo narodnih šol in učiteljstva. Kakor drugi uradniki, tako se

mora tudi učitelj seznaniti z vsemi glavnimi odredbami zakona o uradnikih.

Ako pa hoče pripravniki spoznati šolsko poslovanje in delo, naj prosijo svojega upravitelja, da sme delati v njegovi pisarni dva do tri mesece; to mu bo pod dobrim vodstvom več pomagalo kot vse knjige. Tu bo videl, kako se delajo proračuni, obračuni, kako se adjustirajo različni službeni akti, kako se vodi arhiv, zapiski, prošnje, kako se sprejemajo in odpremljajo službeni dopisi itd.

Na prvi pogled izgleda, da je to gradivo precej obsežno. To bi tudi res bilo, ako bi se kandidati pripravljali in učili vse te določbe na pamet. Komisija v ministrstvu prosvete je pa imela pri sestavljanju novih učnih programov pred oči, da se morajo naši učiteljski kandidati učiti in delati pametno in praktično in ne mučiti se s pusto teorijo; spomin se ne sme preveč obremenjevati. Tudi mi, ki smo predavatelji in izpraševalci v različnih zadevnih komisijah, ne smemo dovoliti, da bi kandidati odgovarjali na naša vprašanja dobesečno po učnih pripomočkih, toda brez pravega razumevanja učne snovi.

Navodila za učenje in razumevanje tega predmeta bodo naši kandidati v Fleretovem »Zakonu o narodnih šolah«, ki ga je izdala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Gotovo nobeni narodni šoli ne manjkajo Finkove »Zbirke važnejših novih navedb in odredb«. V njih moremo najti vse najvažnejše navedbe kronološko sestavljene. Zvesta tolmača bosta mlademu kandidatu tudi Hribskega »Šolski upravitelj« in »Ročni katalog«, ki ga izdaja vsako leto naša podvzetna »Učiteljska tiskarna«.

Omenil in podal sem najpotrebnejša navodila; opomniti pa moram še enkrat, da bo postal dober in spreten administrator le oni, ki se bo z dobro voljo in veseljem praktično udeleževal v zadevnem šolskem delu.

Šola in dom.

V nedeljo 9. t. m. se vrši ob 10. uri dop. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani občni zbor tega mladega društva. Iskreno je želja, da se ga udeleže poleg staršev, za katere je društvo v prvi vrsti ustanovljeno, tudi vsi prijatelji šolske mladine in interesi na vzgojnih, učnih in šolsko-upravnih vprašanjih, ki posegajo vsak dan bolj pereče v življenje posameznikov in vse družbe.

Bo pa to društveni prvi redni občni zbor, na katerem naj se postavijo toliko idejno kolikor zgolj organizatorično trdni temelji za bodoče njegovo delo.

Vse naše čitatelje opozarjamo še s posebnim poudarkom na to važno zborovanje, ker smo mnenja, da spadata zlasti učitelji v vsakem momentu tja, kjer se razpravljajo vzgojni in šolski problemi in kjer se trudijo starši, sodelovati pri njihovi rešitvi s svojimi željami in izkustvi.

Poleg novo formuliranih pravil bo poročal na tem zboru direktor dr. Lončar o našem šolstvu. Ze samo to poročilo zasluži pozornost učiteljstva vseh šolskih kategorij, kajti poročevalec ima vsled svoje dolgoletne

prakse, in to na najvažnejših mestih naše šolske politike v zadnjih letih, vse pogoje, da nam poda živo in realno sliko našega vzgojstva, če ne upoštevamo niti dejstva, da je posvečal ves čas svojega delovanja največjo pozornost tudi vsem reformnim stremeljem v inozemstvu.

Današnji težki časi stavijo na starše in šolo nove zahteve ter silijo vse prizadete činitele na resno razmišljanje, kako priti v okoliščinah poslabšanja na vseh področjih našega vzgojstva. Skrb za bodočo eksistenco možnost njihovih otrok mori roditelje čim dalje huje. Prav v zadnjem času se nujno množe njihove želje po reformi številnih nedostatkov v šolski in vzgojni praksi. Ze ta občni zbor društva »Šola in dom« bo postal roditeljem v tem pogledu pravi kašipot v njihovem nadaljnjem prizadevanju.

Zato ponovno prosimo cenjene tovariše učitelje, da stoje v tem težkem času roditeljem na strani ter jih z nasveti in dejanji podpirajo v njihovem skrbni polnem prizadevanju po boljši bodočnosti njihove in tudi naše mladine.

Mednarodna uradniška organizacija.

Mednarodna organizacija združuje največja strokovna združenja poveljstev evropskih držav. — Včlanjene so uradniške organizacije iz Francoske, Nemčije, Švedske, Norveške, Švice, Grške, Avstrije, Poljske, Holandske, Češkoslovaške in raznih drugih evropskih držav. Do uveljavljanja sedanjega uradniškega zakona je bila tudi Jugoslavija po beograjskem Glavnem Savezu organizirana v tej mednarodni federaciji.

Vsako drugo leto se vrši glavni občni zbor, katerega se udeležujejo vse države. — Zadnji kongres se je vršil leta 1930. v Ženevi in se ga je udeležila tudi močna jugoslovenska delegacija. Tudi ljubljanska Zveza je bila zastopana z dvema odposlancema. Po zaključkih tega zborovanja bi se moral letos avgusta sesti kongres v Haagu na Holandskem.

Konec meseca marca se je sestal v Innsbrucku izvršni odbor Mednarodne uradniške federacije. Prisostvovali so vsi člani osrednjega odbora, razen tega pa tudi predsednik in tajnik tirolskega odbora avstrijske Državne zveze javnih uslužbencev. Seji je predse-

daval predsednik MUF, načelnik nemške rajhovske uradniške zveze, g. Falkenberg, tajniško poročilo o položaju je pa podal internacionalni tajnik g. Laurent, ki je poročal o položaju federacije, njenem gospodarskem stanju in o uspehih. Med temi je zlasti važna anketa o pokojninah, katero je federacija organizirala med svojimi članicami po raznih deželah. Odbor je sklenil, da se vse zbrano gradivo, ki je že strokovno obdelano, čimprej izda v posebni izdaji.

Sklenilo se je tudi, da se vrši IV. mednarodni kongres državnih in javnih uslužbencev meseca junija 1933 v Bruslju.

Za letošnje konferenco mednarodnega urada za delo v Ženevi, ki bo obravnavala vprašanje bolniške oskrbe javnih nameščenecv ter problem disciplinskega prava državnih uslužbencev, se je določil dnevni red. Sklenilo se je tudi, da federacija odpošlje senatu svobodnega mesta Gdanskega protest zaradi preganjanja uradniških organizacij. Ta protest se pošlje tudi Društvu narodov v Ženevi.

Končno je izvršni odbor soglasno sprejel na predlog nemškega odposlanca naslednjo resolucijo:

»I. V Innsbrucku zbrani izvršni odbor Mednarodne uradniške federacije protestira v imenu 400.000 uradnikov evropskih držav zoper vsako nadaljnje znižanje plač in naglaša, da v tem ne vidi primerne sredstva za ublažitev svetovne krize. Zmanjšanje prejemkov slabi kupno moč uradništva, škoduje trgovini, obrti in industriji in pomnožuje gospodarski zastoj. Ta način, ki se je v praksi izkazal kot docela brezuspešen, ne vodi k ozdravljenju gospodarstva, temveč bi to mogla doseči samo temeljita preosnova splošnega gospodarstva.«

II. Izvršni odbor Mednarodne uradniške federacije z največjo odločnostjo odbija sleherni poskus, ki ima za cilj oboroževanje. Izvršni odbor se načeloma izjavlja za popolno razorožitev in pričakuje od vseh vlad, zlasti pa od razorožitvene konference v Zenevi, da

bodo z vsemi silami delovale, da preprečijo vojno in vojne nevarnosti.«

Prihodnja seja izvršnega odbora bo še to jesen v Berlinu.

Razveseljivo je, da v današnjih težkih časih mednarodna organizacija javnih uslužbencev še vedno tako iniciativno deluje za splošne koristi vseh stanov evropskega javnega nameštstva. S svojim delovanjem dokazuje, da so razmere in položaj drž. uradništva povsod v Evropi v bistvu enake — in enako žalostne — in da je skupna organizacija v obtem interesu nujno potrebna. Federacija prav živahno deluje. Izdaja svoj »Bulletin«, ki izhaja v Parizu desetkrat na leto v francoščini, angleščini in nemščini. List vsebuje mnogo dragocenega gradiva o uradniških problemih in podaja verno sliko o prizadevanju organizacije za splošno izboljšanje.

Iz »Našega Glasla«.

Splošne vesti.

† SLAVOJ DIMNIK.

Dne 1. oktobra t. l. ob 17. je v mariborski bolnici za vedno zaprl svoje oči v 46 letu starosti upravnik banovinskega dečjega doma v Mariboru tovariš Slavoj Dimnik. Zadel ga je možganska kap, kateri je podlegel. Nagla in nepričakovana smrt ga je iztrgala iz vsestranske živahne dela. Pokojni Slavoj je bil odlični pedagoški strokovnjak in neumoren organizator mladinske zaštite. Kot upravnik dečjega doma si je pridobil srea predstojnikov in uboge dece. Sodeloval je v raznih humanih društvi, posebno pri društvu za zaščito otrok in mladine. Bil je soustanovitelj mladinskega doma kraljice Marije na Pohorju. Z njegovo smrtjo je nastala za ta društva nenadomestljiva izguba. Kaj je bil pokojni Slavoj Mariboru, je pokazala tako številna udeležba zastopnikov oblasti, društev, stanovskih tovarišev, dece in občinstva, ko so ga spremili na njegovi zadnji poti proti Ljubljani. V Ljubljani so se 4. t. m. zbrali na pokopališču pri Sv. Križu številni znanci in prijatelji prerano umrlega Slavvoja. Prišli so zlasti mnogi stanovski tovariši iz Ljubljane in okolice. Učiteljski pevski zbor se je poslovil od neumornega delavca s prekrasnimi žalostinkami.

Za krsto in žalujočimi sorodniki so korakali v sprevodu zastopnik banske uprave načelnik g. Dolšak, dalje načelnik g. Stare, banski svetnik g. Miro Senekovič, zastopnik mesta Maribora bivši župan Viktor Grčar, kot zastopnica mariborskih ženskih društev gospa županja Lipoldova, ekonom Dečjega doma v Mariboru g. Biček, referent socialnega oddelka banske uprave g. Aleksander Kuharič, dalje za SKJ prvi podstarešina br. Engelbert Gangl, starosta Sokola I. inž. Ladislav Bevc, za Slovensko matico dr. Lončar, banovinski šolski nadzornik Rape in številni zastopniki raznih drugih društev, korporacij in institucij.

Pokojni Slavoj je sin znanega domovinskega pisatelja in šolskega ravnatelja Jakoba Dimnika in ge. Josipine roj. Kraigherjeve, brat tovariša Ivana Dimnika, predsednika sekcije JUJ za dravsko banovino, g. ing. Stanka in sestre Radice. Sivolasi mami, užaloščeni soprog Vidi. hčerki Desanki in sinu Dušanu, sestrji Radici ter bratoma Stanku in Ivanu kakor vsem preostalim izrekajo učiteljske sekcije JUJ ob prebriski izgubi ljubljene-ga Slavvoja globoko sočustvovanje.

— Praktični učiteljski izpiti na državni učiteljski šoli v Ljubljani se prične dne 7. novembra t. l. ob 8. uri. Prošnje za ta termin naj bodo vložene po uradni poti z vsemi potrebnimi prilogi tako, da bodo najpozneje 4. novembra t. l. v rokah izpitnega odbora.

Pozneje došle prošnje, kakor tudi zamudniki pridejo v poštev za drugi termin, ki bo po vsej priliki v januarju 1933. — Izpitni odbor.

— Marico Deržajeva, učiteljica na meščanski šoli na Rakeku, je smrt rešila dolgega in mukepolnega trpljenja. Vestni in delavni tovarišici mir in pokoj, preostalim naše sožalje.

— Za začetni stvarni in jezikovni pouk uporabljamo osembarvno Gasparijevo stensko šolsko sliko »Jesen«. Velikost 126x90. Založba Učit. dom v Mariboru. Cena opremljeni sliki 70 Din. Oglejte si v knjigarnah tudi šolski sliki »Svetovna žetev pšenice« in »Čas« iste založbe. Cena sliki 40 Din.

— Trboveljski mladinski pevski zbor v Kranju. V nedeljo 2. oktobra so priredili trboveljski slavčici v Kranju dva koncerta. Nastop ob 10. uri je bil namenjen osnovnošolski mladini in gimnazijcem, a ob 11. uri pa je bil koncert za širšo publiko. Zbor, pod vodstvom tov. Šuligoja, ki mu s spremljevanjem na klavir pomaga tov. Pertot, je žel tudi v Kranju najlepši uspeh. S tem koncertom je začel zbor novo koncertno sezono kot nadaljevanje lanske, s katero si je zbor priboril naravnost ogromne uspehe.

— Mladinski pevski zbor iz Trbovelj v Mariboru in Ptuj. Na povabilo učiteljskega Glasbene Matice in delavskih organizacij priredijo »Trboveljski slavčici« 15. oktobra t. l. zvečer ob 20. uri v Mestnem gledališču v Ptuj koncert jugoslovenske mladinske glasbe. Popoldne istega dne ob pol 15. uri bodo demonstrirali istotam pred učitelstvom ob pri-liki rednega obnovega zbora. — Naslednji dan v nedeljo 16. oktobra odidejo v Maribor, kjer bodo koncertirali ob 11. uri dopoldne v Unionski dvorani. Na sporedu so bogata dela Adamiča, Kogojca, Grgoševića, Mokranjca in Pozajca. Tovariši (ice), pohitite in poagitarajte med znanci in mladino za te koncerte tega najboljšega mladinskega zbora v Jugoslaviji!

— Društvo »Šola in doma« v Ljubljani Vas vabi na redni občni zbor, ki bo v nedeljo 9. oktobra ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Nadzorstveno poročilo. 4. Nova pravila. 5. Volitev predsednika, odbornikov in nadzorstva. 6. Določitev članarine. 7. Referat o našem šolstvu (poročila direktor dr. Dragotin Lončar). 8. Slučajnosti.

— Peta skupščina internacionalne federacije učiteljskih združenj. Na iniciativno francoskega nacionalnega učiteljskega združenja in nemškega učiteljskega združenja je bila osnovana v Dancingu 1. 1926. Internacionalna federacija učiteljskih združenj. Že takrat je pristopilo k tej federaciji 150.000 nemških učiteljev in 70.000 francoskih nacionalnih učiteljev. Še isto leto je pristopilo tudi angleško učiteljsko združenje s 121.000 člani. Danes je

v federaciji včlanjenih 654.000 učiteljev (ic). Smoter federacije je: pedagoška kolaboracija in podpiranje miru s kooperacijo narodov. — Letošnja skupščina se je vršila v Luksemburgu, kjer se je zbralo 25 predstavnikov učiteljskih združenj iz vse Evrope. Vsako združenje ima pravico na skupščini na 1 glas. — V glavnem se je na tej skupščini poleg drugih vprašanj razpravljalo tudi o dveh vprašanjih: Vzgoja slabo nadarjenih otrok in zgodovinski pouk in mednarodni odnosi. — K prvemu referatu je bila sprejeta naslednja resolucija: 1. vsak otrok, torej tudi nenormalen, ima pravico do vzgoje po svojih sposobnostih; 2. društvo je dolžno brigati se za vzgojo nenormalnih otrok in ustanavljati zanje posebne zavode. — K drugemu vprašanju so zavzeli delegati naslednje stališče: 1. Radi vedno večje odvisnosti narodov in radi izenačenja ljudske miselnosti je federacija tudi nadalje za izdelavo in uporabo metod in programov, ki pripomorejo k vzgoji mednarodnega duha. Federacija opozarja na prejšnje sklepe glede zgodovinskega pouka, da je opuščati vse, kar vzbuja mržnjo in upoštevati vse, kar kaže v preteklosti in bodočnosti na ujedinenje narodov. 2. Sistematičen zgodovinski pouk naj traja čim delj in naj se ga razdeli na periode 8—10, 11—13, 14—16 let. Federacija je pripravljena na sodelovanje glede preizkušanja psiholoških možnosti tega pouka. 3. Od 9. do 10. leta naj se uvede priprava za zgodovino. 4. Posamezna nacionalna učiteljska združenja naj prepričujejo svoje članstvo, da je treba opuščati vse, kar bi bilo v nasprotju z medsebojnim spoštovanjem narodov. 5. Federacija bo delovala na to, da se ustanovi v vsaki državi posebna sekcija zgodovinarjev-znanstvenikov in učiteljskega, ki bo skušala izdelati učne načrte v internacionalnem duhu. — Vsa poročila posameznih združenj v federaciji so konstatirala velike skrbi za bodočnost, le španska delegacija je optimistična in zadovoljna. — Kongres je bil tudi razočaran nad velikim zniževanjem učiteljskih plač po mnogih državah, energično se izraža proti vsaki škodljivi politiki, ki bi na račun svojega uradništva popravljala svoje finančne težkoče in posebej naglašja, da ogroža bodočnost mlade-ga naraščaja vse nezmerno in neosnovano varčevanje pri šolstvu.

Šol. predpasniki, pletenine bluze pri M. KRIŠTOFIČ-BUČAR
Ljubljana — Stari trg 9

— Nedeljeno uradovanje je zaradi varčevanja pri kurivu in razsvetljavi uvedeno tudi za zimski čas, t. j. po 1. oktobru. Uradne ure trajajo od 8. do 14. To odločbo je sprejelo uradništvo z zadovoljstvom, posebno ono, ki stanuje daleč od sedeža urada, ali se mora zaradi pomanjkanja stanovanj na sedežu urada voziti z železnico ali avtobusi.

Za izeno, ja moja in za otroke —
'Tempo' čvfi: na oblože

LJUBLJANA Za gotovino; **MARIBOR**
Gledališka 4 Šelenburgova 4 Slovenska 18

— Službena potovanja z zasebnimi avtobusi. Finančno ministrstvo je izdalo na zahtevo glavne kontrole pojasnilo št. 12.130/I od 10. junija, po katerem se morajo avtobusi zasebnih podjetnikov smatrati kot prevozna sredstva po 6. odst. čl. 11. uredbi o povračilu potnih stroškov št. 84.600/I. — 31. To zato, ker se promet z njimi ne vrši na podlagi svobodnih pogodb prevoznika s potniki, temveč določi prevoznino banska uprava. Zato državnemu uslužbencu za službeno potovanje ne pripada kilometrina na potih, kjer stalno obratujejo zasebni avtobusi, temveč se mu povrne samo oblastveno določena vozna za avtobus. To pa le, kadar je ta znesek manjši od kilometrine, ki bi mu pripadala sicer po uredbi. Če je pa prevoz z avtobusom dražji,

se povrne državnemu uslužbencu samo kilometrina, neglede na to, če se je isti poslužil avtobusa ali ne.

— Prošnje za vozne olajšave. Po odloku kraljevske banske uprave mora biti vsaka prošnja za vozno olajšavo, kakor tudi vsaka taki prošnji priložena izjava, glede pravilnosti navedb overovljena po nadrejenem starešini, odnosno oblastvu.

— Kdo izmed tovarišev bi mogel v svojem kraju dobiti mesto za mojega 19-letnega sina, trgovskega pomočnika mešane stroke, zdaj brezposelnega. Odgovor prosi Starman Fran, šol. upravitelj v Polhovem gradu.

— Članom (zaostankarjem) učiteljskega društva Maribor — desni breg. Pozivam vse one, ki še dolgujejo članarino za JUJ za l. 1931/32, da jo poravnajo v najkrajšem času. Vsi oni, ki je ne bodo poravnali do 10. oktobra, bodo grajani dne 15. oktobra t. l. pri zborovanju. Red mora biti! — Džura Iv., blagajnik.

— Tej številki smo priložili prospekt Založbe Modre ptice, v katerem prinaša knjižni program za prihodnje leto. — Modra ptica izdaja za svoje naročnike vsako leto štiri krasno opremljene knjige, prvovrstne prevode iz najboljših svetovne literature. — Poleg teh štirih knjig pošilja svojim naročnikom še leposlovno mesečno revijo »Modro ptico« brezplačno. Ker so založbine publikacije vsebinsko in po opremljenosti, ter program, za prihodnje leto najskrbneje izbran, priporočamo Modro ptico vsem svojim naročnikom in bralcem.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Osebnne zadeve.

—i Odlikovani so bili z redom Jugoslovanske krone V. razreda: Grum Rado, šolski nadzornik v Ljubljani; Dimnik Ivan, šolski upravitelj v Ljubljani; Polak Janko, šol. upravitelj v Ljubljani; Muek Ljudevit, šol. upravitelj v St. Vidu pri Ptuj; Brezovar Matija, šol. upravitelj v St. Rupertu; Schell Henrik, šol. upravitelj v Konjicah; Kobal Josip, uprav. cent. šol. vrta v Ljubljani; Hren Anton, šol. upravitelj v Studencih pri Mariboru.

—i Z redom Sv. Save V. razreda so odlikovani: Engelman Mira, šol. upraviteljica v Ljubljani; Grčar Viktor, šol. upravitelj v Mariboru; Kumelj Metod, učitelj v Ljubljani; Ivanjšič Ljudevit, šol. upravitelj v St. Juriju ob Ščavnici; Pleskovič Rudolf, učitelj v Trbovljah; Mlekuž Vekoslav, učitelj v Ljubljani; Mikuz Zdravko, šol. upravitelj v Brezovici; Doljak Valentin, šol. upravitelj v Gor. Logatcu; Vauda Mirko, šolski upravitelj v Smarjeti ob Pesnici; Tajnik Miloš, šol. upravitelj v Slov. Bistrici; Mervar Franc, šolski upravitelj v Žužemberku; Gnuš Anton, šolski ravnatelj v p., Dol pri Hrastniku; Štravs Karol, šol. nadzornik v Dol. Logatcu; Sestan Dušan, učitelj v Ptuj.

Premeščeni so: Luznar Gustav v Novo mesto, Grad Boris in Elizabeta v Pupočev, Zadek Bogomir v Telče; Kenda Milan iz Pobrežja je upokojen.

Učiteljski pravnik.

STANARINA UČITELJSTVA PRI PROSVETNIH ODDELKIH.

Učiteljstvo, zaposleno pri prosvetnih oddelkih, je vložilo prošnje za nakazilo stanarine v smislu določb § 84. zakona o narodnih šolah, v zvezi z določbami § 70. cit. zakona. Z odlokom Onbr. 61768 z dne 27. 8. 1932 je odredilo ministrstvo prosvete, da omenjeno učiteljstvo nima pravice do stanarine.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Pokojnemu Slavuju Dimniku v spomin.

Tovariš urednik! Brzojavil si mi, na pošljem posmrtnico o pokojnem tovarišu Slavuju.

S tem si me spravil v nemalo zadrego. Zakaj ni prijetno in tudi ne dobro odpirati sveže rane. In ta rana, ki je bila zadana tako nenadoma, je v naših dušah še vsa sveža, boleča in široko zevajoča. In koliko nas je, katere je zadela njegova smrt! Da si videl v ponedeljek tisto množico občinstva, ki se je zbrala kljub dežju pri mrtvašnici mariborske bolnišnice, od neboljenih sirotic Dečjega doma, od trume tovarišev in tovarišic pa tja do zastopnikov karitativnih ustanov in reprezentantov vseh najvišjih uradov v Mariboru in bi videl tisočglavo množico, ki je čakala na prostornem trgu Kralja Petra ter na Glavnem trgu, da prisostvuje zadnji poti pokojnika, potem bi si šele zamogel napraviti majhno sliko o tem, kaj je bil naš Slavoj Mariboru, kaj je bil naš ošireti mladini, kaj je bil vsem tem dobrodelnim ustanovam, kaj je bil nam, ki smo ž njim prihajali v družabne, poslovne in prijateljske stike, in kaj vse je bil tudi onim, ki so poznali le njegovo ime. Prepričal bi se, kakšno spoštovanje in ugled si zamore pridobiti učitelj v dobrih desetih letih z vztrajnim in intenzivnim delom. Mnogim pogrebom naših tovarišev in tovarišic sem prisostvoval v Mariboru, a takega še nisem videl.

Pa še nekaj bi moral opazovati pred njegovo smrtjo, da bi si ustvaril vsaj približno sliko, kaj je bil pokojni Slavoj v Mariboru.

Ko ga je pred tremi tedni napadla bolezen in se je prvič onesvestil, se je takoj zvedelo po vsem mestu. In kamorkoli si prišel, v katerokoli družbo, povsod so govorili o njem in trepetali, kaj bo z njim. In nazadnje se je zgodilo, kar se je pač moralo zgoditi. Tovariš Slavoj je odšel za vedno od nas. Ne povrne se več. Za njim zeva velika vrzel v mariborskem karitativnem, kulturnem in družabnem življenju. Sicer pravijo, da ni nikdo nenadomestljiv. Ampak naš Slavoj je trpka izjema. Zakaj nimamo moza, da bi izpolnil docela njegovo mesto. Nimamo ga in ga tudi ne bomo dobili.

Torej njega ni in ga tudi ne bo več. Pač pa bo ostal še pozni rodovom viden produkt njegovega neumornega, vztrajnega, tihega in skromnega dela in snovanja. Na našem zelenem Pohorju si je ustvaril trajen in najlepši spomenik s »Počitniškim domom kraljice Marije«. Letos ga je dovršil vsaj v glavnem. In ta dom je tak, da ga nima naša država in bi se ponašala z njim tudi marsikatera zunanja. Namenjen je njegovim ljubljencem: osiroteli in bolehnji mladini. Samo tajnik je bil pri društvu. A danes lahko rečemo: Brez Slavvoja bi ne bilo ponosnega »Počitniškega doma kraljice Marije« pri Šmartnem na Pohorju.

Drugi viden, trajen njegov spomenik je Učiteljski dom v Mariboru. Zakaj brez njegovega sodelovanja bi Maribor težko imel že danes svoj Učiteljski dom. Njegovi izvirni zemljevidi so k realizaciji našega cilja v

veliki meri pripomogli. Brez njega tudi ne bi imeli Slovenci že tako lepo razvite domače kartografije, katera se je zadnja leta usidrala ravno v Mariboru.

Naj zadostujejo te kratke vrstice za danes, tov. urednik. Zakaj tako izrazito učiteljsko in javno delavno osebnost, kakor je bil pokojni Slavoj, bo ocenila prav šele zgodovina.

Pokojni Slavoj je bil rojen 31. julija 1887. v Postojni iz znane učiteljske rodbine. Po končani nižji gimnaziji je maturiral leta 1907. na ljubljanskem učiteljski. Dve leti je potem učiteljeval v Postojni, nato pa 10 let na slovenski pripravnici v Trstu. Po prevratu je prišel kot učitelj v Maribor, kjer si je kmalu ustvaril svoj delokrog pri mladinskih karitativno socialnih ustanovah.

Da je ta panoga javne dobrodelnosti v Mariboru izmed vseh krajev naše države najbolj razvita in na višku, je v glavnem njegova zaslug.

M. Zor:

Zona me spreletava.

Danes z duhom časa iti se pravi: pogrezati se v močvirje.

Dopoldne sem bil na skavtski skupščini. Koliko lepša se je govorilo tam! Ne samo govorilo — tudi storilo. Delegati iz vse naše banovine so poročali o delu v minulem letu. Res idealna organizacija, ki zbira borce, mlade, navdušene borce za mir in ljubezen, za

jugoslovenstvo in poštenost. — Sedemsto je skavtov, tako so poročali, majhna peščica za naša ušesa, ki so vajena večjih števil — toda koliko ognja je v njih, koliko borbenosti, koliko vztrajnosti! Kaj takega se je morda našlo le pri naših narodnih mučnikih, ki jih je tlačila tujeva petla in jih strla, ker niso postali izdajalci, ker niso hoteli zatajiti svoje ljubezni do domovine. Najmanj toliko domovinske ljubezni ter idealizma in morda še več je nakopičeno tudi v dušah skavtskih borcev. Skoro bi ne verjel tega v današnjih časih. To je svet zase, ki trdno stoji, ki zida skalo, ki napreduje le počasi, korak za korakom, toda vztrajno in gotovo. —

Vendar pa nisem hotel pisati o vsem tem, omenil sem le zato, da razjasnim, kakšna lepa čuvstva so mi polnila dušo, česa je bilo zvrhanega v mojem srcu in kaj me sili k primerjanju.

Namenil sem se napisati nekaj drugega, nekaj, kar me je svinčeno težo kakor mōra potlačilo in česar se ne iznehim tako kmalu.

Popoldne je bilo deževno. Na izprehod nisem mogli, pa predlaga žena kino. Prosim, naj se nikdo nad tem ne zgraža. Kino je pred nosom, mesec se je nagibal h koncu, žep je prazen, stanujem v predmestju in v takle predmestni kino že pridem za dva dinarja. Dražje zabave si pa itak privoščiti ne morem.

Dobro, gremo! Kaj igrayo? »Vihar strasti.« Sumljiv naslov, pravi žena, morda je boljše, če otroci ostanejo doma. Eh, kaj, si mislim, če ni za otroke, jih itak ne bodo pustili notri. — No, pustili so jih. Otroci je bilo pri predstavi več ko odraslih, otrok v letih od